

Lieta C-182/21

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2021. gada 23. marts

Iesniedzējtiesa:

Landgericht Düsseldorf (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 26. novembris

Prasītāja:

Nokia Technologies Oy

Atbildētāja:

Daimler AG

[..]

Landgericht Düsseldorf [Diseldorfas apgabaltiesa]

Lēmums

civillietā

Nokia Technologies Oy, [..] Espo [*Espoo*], Somija,

prasītāja,

[..]

pret

Daimler AG, [..] Štutgarte,

atbildētāja,

[..]

Personas, kas ir iestājušās lietā atbildētājas prasījumu atbalstam:

- 1) **Continental Automotive GmbH**, [...] Rēgensburga [*Regensburg*],
[...] [oriģ. 2. lpp.]
- 2) **Continental Automotive Hungary Kft.**, [...] Vesprēma [*Veszprem*], Ungārija,
[...]
- 3) **BURY Sp. z.o.o.**, [...] Mjeleca [*Mielec*], Polija,
[...]
- 4) **TomTom Sales BV**, [OMISSIS] Monrūža [*Montrouge*], Francija,
[...]
- 5) **Peiker acustic GmbH**, [...] Frīdrihsdorfa [*Friedrichsdorf*],
[...]
- 6) **Robert Bosch GmbH**, [...] Gerlingene Šillerhoe [*Gerlingen Schillerhöhe*],
[...]
- 7) **Huawei Technologies Deutschland GmbH**, [...] Diseldorfa,
[...]
- 8) **TomTom International B.V.**, [...] Amsterdama, Nīderlande, [oriģ. 3. lpp.]
[...]
- 9) **Sierra Wireless S.A.**, [...] ISĪLEMULINO [*ISSY LES MOULINEAUX*] [...],
Francija,
[...]

Landgericht Düsseldorf [Diseldorfas apgabaltiesa] (4.c) civillietu palāta) [...]

n o l ē m a:

[...]

II Uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus jautājumus prejudiciālā nolēmuma sniegšanai:

- A. Vai pastāv piegādātāju prioritāras licencēšanas pienākums?
- 1) Vai uzņēmums, kas darbojas lejupeņā ekonomiskā procesa stadijā, var izvirzīt iebildumu par dominējoša stāvokļa iekšējā tirgū ļaunprātīgu izmantošanu LESD 102. panta izpratnē saistībā ar standartizācijas organizācijas noteiktam standartam būtiska patenta (turpmāk tekstā – “SEP”) īpašnieka, kurš iepretim šai organizācijai ir neatsaucami apņēmis piešķirt ikvienai trešajai personai licenci saskaņā ar *FRAND* nosacījumiem, prasību par patenta pārkāpumu, kas ir vērsta uz darbības pārtraukšanu, ja standarts, kuram prasības pamatā esošais patents ir būtisks, vai attiecīgi tā daļas jau tiek izmantotas uzņēmuma, pret kuru ir celta prasība par patenta pārkāpumu, iepirktajā pamatproduktā, kura piegādātājiem, kuri vēlas saņemt licenci, patenta īpašnieks nepiešķir pašiem savu neierobežotu licenci saskaņā ar *FRAND* nosacījumiem uz visiem no patenta viedokļa būtiskiem **[oriģ. 4. lpp.]** saistībā ar standartu ieviešamo produktu lietošanas veidiem?
 - a) Vai minētais ir spēkā it īpaši tad, ja nozarē, kurā darbojas galaprodukta izplatītājs, pastāvošā prakse ir tāda, ka blakustiesību esamība attiecībā uz piegādātājam detaļai izmantoto patentu tiek noskaidrota brīdī, kad piegādātāji saņem licenci?
 - b) Vai licencēšanas prioritāte attiecībā pret piegādātājiem ir konstatējama *katrā* piegādes ķēdes stadijā vai tikai attiecībā pret piegādātāju, kas realizācijas ķēdes beigās atrodas tieši pirms galaprodukta izplatītāja? Vai arī šajā gadījumā izšķiroša nozīme ir tirdzniecības praksei?
 - 2) Vai tiesību aktos aizliegto vienošanos jomā ietvertais ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums tiek ievērots, ja piegādātājam tiek piešķirta pašam sava neierobežota licence saskaņā ar *FRAND* nosacījumiem uz visiem saistībā ar standartu ieviešamo produktu lietošanas veidiem, uz ko attiecas patenta tiesības, tādā ziņā, ka galaizplatītājiem (un attiecīgā gadījumā augšupējiem pircējiem) nav nepieciešama pašiem sava atsevišķa *SEP* īpašnieka piešķirta licence, lai attiecīgās piegādātās detaļas izmantošanas saskaņā ar noteikumiem gadījumā novērstu patenta pārkāpumu?
 - 3) Ja uz pirmo prejudiciālo jautājumu tiek atbildēts noliedzoši: vai LESD 102. pantā ir izvirzītas īpašas kvalitatīvas, kvantitatīvas un/vai citas prasības attiecībā uz kritērijiem, saskaņā ar kuriem standartam būtiska patenta īpašnieks izlemj par to, pret kuriem vienas un tās pašas ražošanas un izmantošanas ķēdes dažādo līmeņu potenciāliem patenttiesību pārkāpējiem tas ceļ uz darbības pārtraukšanu vērstu prasību par patenta pārkāpumu?

B. No tiesas sprieduma lietā *Huawei/ZTE* (2015. gada 16. jūlija spriedums C-170/13) izrietošo prasību konkretizācija:

- 1) Vai, neņemot vērā to, ka *SEP* īpašnieka un *SEP* lietotāja abpusēji izpildāmie **[oriģ. 5. lpp.]** pienākumi rīkoties (norāde uz pārkāpumu, lūgums saņemt licenci, *FRAND* licences piedāvājums; licences piedāvājums prioritāri licencējamiem piegādātājiem) ir jāizpilda *pirms tiesvedības uzsākšanas*, pastāv iespēja rīcības pienākumus, kas nav tikuši izpildīti pirms tiesvedības uzsākšanas, izpildīt vēlāk tiesvedības laikā, nezaudējot tiesības?
- 2) Vai var pieņemt, ka patenta lietotājs ir izteicis vērā ņemamu lūgumu piešķirt licenci tikai tad, ja, pamatojoties uz visaptverošu visu apstākļu vērtējumu, skaidri un viennozīmīgi var secināt *SEP* lietotāja gribu un gatavību noslēgt ar *SEP* īpašnieku licences līgumu saskaņā ar *FRAND* nosacījumiem, lai kādi arī būtu šie (šajā brīdī neesot formulētam licences piedāvājumam, vispār vēl neparedzami) *FRAND* nosacījumi?
 - a) Vai patenttiesību pārkāpējs, kas vairākus mēnešus pēc norādes par pārkāpumu klusē, tādējādi parasti liek noprast, ka tas nevēlas saņemt licenci, kas nozīmē, ka – lai gan mutvārdos ir izteikts lūgums saņemt licenci – šādas vēlmes trūkst, kā sekas ir tādas, ka *SEP* īpašnieka prasība izbeigt darbību ir jāapmierina?
 - b) Vai no licencēšanas noteikumiem, kurus *SEP* lietotājs ir iesniedzis kopā ar pretpiedāvājumu, var secināt, ka nav izteikts lūgums piešķirt licenci, kas nozīmē, ka *SEP* īpašnieka prasība izbeigt darbību pēc tam tiek apmierināta, iepriekš nepārbaudot, vai paša *SEP* īpašnieka licences piedāvājums (kas ir ticis izteikts pirms *SEP* lietotāja pretpiedāvājuma izteikšanas) vispār atbilst *FRAND* nosacījumiem?
 - c) Vai katrā ziņā šādu secinājumu nevar izdarīt tad, ja pretpiedāvājuma licencēšanas noteikumi, no kuriem ir jāsecina lūguma piešķirt licenci neesamība, ir tādi, saistībā ar kuriem nedz acīmredzami, nedz augstākās tiesas līmenī nav noskaidrots, ka tie nevar būt saderīgi ar *FRAND* nosacījumiem? **[oriģ. 6. lpp.]**

P a m a t o j u m s

I

- 1 Prasītāja prasa, lai atbildētāja, ņemot vērā tās Eiropas patenta EP 2 087 629 B1 Vācijas daļas (turpmāk tekstā – “prasības pamatā esošais patents”) pārkāpumu, izbeidz darbību, sniedz informāciju un atskaitās, kā arī lūdz konstatēt pienākumu segt zaudējumus pēc būtības. [..]

- 2 Prasības pamatā esošais patents attiecas uz datu sūtīšanas procesu telekomunikāciju sistēmā, kas saskaņā ar palātas konstatējumiem ir būtisks *Long Term Evolution (LTE)* standartam. *LTE* standarts ir mobilo telefonsakaru ceturtās paaudzes standarts, kuru ir noteikusi organizācija *3 GPP (3rd Generation Partnership Project)*, kas tostarp ietilpst *European Telecommunication Standards Institute (ETSI)*.
- 3 2014. gada 17. septembrī prasītājas mātesuzņēmums un sākotnējā prasības pamatā esošā patenta pieteicēja, *Nokia Corporation*, paziņoja *ETSI* par prasības pamatā esošā patenta reģistrācijas pieteikumu un paskaidroja, ka tā prasības pamatā esošo patentu uzskata par būtisku *LTE* standartam. Vienlaikus tā *ETSI* iesniedza *FRAND* apliecinājumu, ar kuru tā uzņēmās pienākumu piešķirt licences trešajām personām ar nosacījumiem, kas ir *fair, reasonable and non-discriminatory* (turpmāk tekstā – “*FRAND*”).
- 4 Štutgartē reģistrētā atbildētāja ir tādu vieglo automašīnu un komerciālu transportlīdzekļu ražotāja, kas tostarp tiek reklamēti un laisti tirgū ar preču zīmi *Mercedes Benz*. Papildus tā piedāvā dažādus pārvadājumu un finanšu pakalpojumus. Atbildētājas transportlīdzekļos tostarp ir iebūvēti t.s. *TCU (Telematics Control Units)*, kas ļauj izveidot savienojumu starp transportlīdzekļiem (*Connected Cars*) un internetu, it īpaši izmantojot *LTE* tīklu. Transportlīdzekļu lietotāji šajā ziņā var izmantot tādus uz internetu balstītus pakalpojumus kā, piemēram, mūzikas/datu straumēšana un/vai var nodrošināt savus transportlīdzekļus (*over the air*) ar atbildētājas piedāvātiem atjauninājumiem bez nepieciešamības apmeklēt autoservisu. Turklāt *TCU* ir obligāti nepieciešami transportlīdzekļu reģistrācijai, [orig. 7. lpp.] izmantošanai un izplatīšanai, jo ar šiem moduļiem tiek nodrošināta likumā paredzētā ārkārtas zvana funkcija (*eCall*).
- 5 *TCU* neražo pati atbildētāja, bet gan tie tiek izgatavoti daudzpakāpju ražošanas ķēdē. Atbildētāja iebūvēšanai gatavos *TCU* iegādājas no tās tiešajiem piegādātājiem (t.s. *Tier1* piegādātāji). *Tier1* piegādātāji *TCU* ražošanai nepieciešamos *NAD (Network Access Devices)* iegādājas no citiem piegādātājiem (*Tier2* piegādātāji). *NAD* nepieciešamos čipus *Tier2* piegādātāji iegūst atkal no piegādātājiem (*Tier3* piegādātāji).
- 6 2016. gada martā prasītāja pirmo reizi norādīja atbildētājai tostarp uz prasības pamatā esošā patenta pārkāpumu. Uz to atbildētāja reaģēja ar 2016. gada 10. jūnija vēstuli. Prasītāja 2016. gada 9. novembrī un 2019. gada 27. februārī atbildētājai piedāvāja licenci tostarp attiecībā uz prasības pamatā esošo patentu un 2019. gada martā cēla prasību par prasības pamatā esošā patenta pārkāpumu. 2019. gada 19. maijā un 2020. gada 10. jūnijā atbildētāja iesniedza prasītājai pretpiedāvājumu. Ņemot vērā atbildētājas *Tier1* vai attiecīgi *Tier2* piegādātāju lūgumus piešķirt licenci, *Tier1* piegādātājiem pirms tiesvedības uzsākšanas 2017. gada 17. maijā piedāvāja līgumu ar nosaukumu *Tier1* paraugs. Saskaņā ar *Tier1* paraugu *Tier1* piegādātājiem ir jāpiedāvā saviem klientiem kā starpniekiem prasītājas portfeļa licence, t.i., *Tier1* piegādātājiem ir jāmaksā tikai par automobiļu

ražotājiem piešķirtu licenci. T.s. *CWCL* (*Connected Vehicle Value Chain* licencēšanas paraugs), kas ir ticis apstiprināts 2019. gada 27. jūlijā, papildus *Tier1* paraugam ir paredzēts, ka piegādātājiem tiek nodrošināta pašiem sava ierobežota licence *Connected-Cars* izpētei un izstrādei, kā arī ražošanai, turklāt ka tie arī saviem klientiem kā starpnieki piedāvā licenci; un tiem ir jābūt automašīnu ražotāja (atpakaļ) nodotajām t.s. “*Have-Made*” tiesībām ražot *TCU*.

- 7 Pēc 2020. gada 3. septembra tiesas sēdes palātā prasītāja *Tier1* piegādātājiem *Continental, Bosch, Bury, TomTom, Peiker, Renault, Harman* un *Fico Mirrors* izteica vēl vienu licences piedāvājumu (“*Automotive License Agreement*”, “*ALA*: licences piedāvājums), kurā *Tier1* piegādātājiem ir paredzēta pašiem sava neierobežota licence *TCU* ražošanai un izplatīšanai, kā arī licences piedāvājumu automobiļu ražotāju klientiem un citiem iespējamiem piegādātāju klientiem. To pašu piedāvājumu saņēma arī *Huawei*. *Tier2* piegādātājai *Sierra Wireless*, kura [orig. 8. lpp.] vēlējās iegūt licenci, prasītāja licenci nepiedāvāja.
- 8 Prasītājas ieskatā tā kā *SEP* īpašnice var brīvi izvēlēties to, kurā sarežģītas ražošanas un piegādes ķēdes stadijā tiek piešķirtas licences saskaņā ar *FRAND* nosacījumiem. Šajā ziņā neesot pienākums vispirms licencēt piegādātājus. Izvēloties licences saņēmējus, esot jāņem vērā efektivitātes aspekti un tehnoloģijas vērtība. Arī licencēšana augšupējā ražošanas stadijā nenozīmējot izsmelšanu, kas nozīmējot, ka subjekti nākamajās stadijās nevarētu gūt labumu no attiecīgas licences. Turklāt *SEP* īpašniekam – arī neatkarīgi no iespējamās jau esošās nozares prakses – esot jābūt iespējai izveidot savu nediskriminējošu licencēšanas praksi. Minētais neesot arī pretrunā no *LESD* 102. panta izrietošajam dominējoša stāvokļa tirgū ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumam, kas esot jāievēro arī standartiem būtisku patentu īpašniekiem. Ne katrā daudzpakāpju ražošanas ķēdes stadijā subjektiem esot tiesības uz savu pilnīgu licenci, jo – ņemot vērā standartam būtiska patenta īpašnieka no tiesību aktiem aizliegto vienošanos jomā izrietošos pienākumus – pietiek, ja un ciktāl atsevišķajās stadijās attiecīgi tiek nodrošināta piekļuve standartizētai tehnoloģijai. Turklāt atbildētājai neesot vēlme saņemt licenci, jo tā vienmēr esot norādījusi uz tās piegādātāju licences saņemšanu.
- 9 Atbildētājas ieskatā no *LESD* 102. panta un prasītājas vai attiecīgi tās priekšgājējas *ETSI* iesniegtā *FRAND* apliecinājuma izriet, ka *SEP* īpašniekam ir jāpiedāvā katram licences saņemšanas interesentam sava neierobežota licence uz visiem no patentu tiesību viedokļa būtiskajiem *SEP* lietošanas veidiem. Tāpēc vispirms esot jālicenzē piegādātāji, kuri vēlas saņemt licenci, kas arī atbilstot parastajai rīcībai automobiļu industrijā. Citās nozarēs pastāvošie noteikumi neesot piemērojami *mutatis mutandis*, jo automobiļu nozarē esot ierasta un efektīva situācija, kad transportlīdzekļu ražotāji saņem to piegādātāju sastāvdaļas brīvas no trešo personu tiesībām. Nepietiekot ar to, ja piegādātājam tiek nodrošināta tikai piekļuve aizsargātajai tehnoloģijai, piemēram, ar ražošanas ķēdē horizontāli augšupēji spēkā esošajām t.s. “*Have-Made*” tiesībām. Tas tāpēc, ka šajā ziņā piegādātājs nevarot rīkoties ekonomiskā ziņā neatkarīgi, jo tas esot atkarīgs no tā klienta (no saistību tiesībās izrietošās) no līguma izrietošu saistību izpildes

iepretim *SEP* īpašniekam. Tāpēc tai (atbildētājai) esot tiesības izvirzīt gan pašai savu, gan tās piegādātāju kā personu, kas ir iestājušās lietā, attiecīgi celto **[oriģ. 9. lpp.]** iebildumu, kas ir paredzēts tiesību aktos aizliegto vienošanos jomā.

- 10 Personu, kas ir iestājušās lietā, ieskatā prasītāja nepilda tai tiesību aktos aizliegto vienošanos jomā izvirzīto pienākumu piedāvāt šādu licenci saskaņā ar *FRAND* nosacījumiem katram, kas vēlas pats savu neierobežotu licenci saskaņā ar *FRAND* nosacījumiem. Tiem pašiem esot vēlme saņemt licenci, un tie esot vērsušies pie prasītājas ar lūgumu izteikt *FRAND* licences piedāvājumu. *Tier1* un *CWCL* paraugi neatbilstot tiesību aktos aizliegto vienošanos jomā noteiktajam prasītājas pienākumam, jo personas, kas ir iestājušās lietā, kā piegādātājas nesāņemot pašas savu neierobežotu licenci. Ar minētajiem paraugiem neesot iespējama *TCU* brīva tirgus attīstība. *Tier2* piegādātājiem, kas vēlas saņemt licenci, lielākajā daļā gadījumā neesot izteikts licences piedāvājums. Tiesības izvirzīt izklāstīto iebildumu par obligāto licenci saskaņā ar tiesību aktiem aizliegto vienošanos jomā, esot arī atbildētājai (pakārtoti), jo esot konstatējama ļaunprātīga izmantošana LESD 102. panta izpratnē, ja prasītāja nepiešķir licenci uz tās *SEP* portfeli subjektiem, kas to lūdz un kas atrodas augšupējā ražošanas ķēdes stadijā, taču vienlaikus ceļot prasības par patenta pārkāpumu pret tās pašas ražošanas ķēdes pēdējās stadijas uzņēmumiem par darbības izbeigšanu. Tas tā esot it īpaši, jo, piešķirot licences augšupējā ražošanas stadijā, visaptveroša līguma regulējuma gadījumā vēršanās pret pēdējo stadiju neesot vairs iespējama.

II

- 11 Palātas lēmums par prasību ir atkarīgs no atbildes uz lēmuma rezolutīvajā daļā formulētajiem jautājumiem par tiesību aktos aizliegto vienošanos jomā ietvertā ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma piemērošanu.

A.

- 12 Prasītājai pret atbildētāju būtībā ir norādītie prasījumi patenta pārkāpuma dēļ, it īpaši prasījums par darbības izbeigšanu atbilstoši Konvencijas par Eiropas patentu piešķiršanu 64. pantam un *PatG* [*Patentgesetz*, Vācijas Patentu likuma] 139. panta 1. punktam.
- 13 Atbildētājas ražotie un izplatītie automobiļi (*Connected Cars*) nešaubīgi ir *LTE* spējīgi ar tajos iebūvēto pārraides vadības moduļu (*TCU*) palīdzību un tāpēc darbojas (arī) atbilstoši Vācijā spēkā esošajam *LTE* standartam. Ņemot vērā prasības pamatā esošā patenta būtiskumu *LTE* standartam, minētais automātiski nozīmē, ka atbildētāja vai attiecīgi tās klienti izmanto prasības pamatā esošo patentu. Izmantošana ir prettiesiska. **[oriģ. 10. lpp.]**
- 14 [..]

B.

15 Taču prasījuma par darbības izbeigšanu īstenošanu varētu liegt atbildētājas un prersonu, kas ir iestājušies lietā tās prasījumu atbalstam, (piegādātāju) attiecīgi izvirzītais iebildums par licences piešķiršanas obligātumu atbilstoši *BGB* [*Bürgerliches Gesetzbuch*, Vācijas Civilkodeksa] 242. pantam, skatītam kopā ar LESD 102. pantu. Tas tā būtu gadījumā, ja prasījuma par darbības izbeigšanu īstenošana no prasītājas puses attiecībā pret atbildētāju būtu jāuzskata par tās licences piešķiršanas tirgū nešaubiģi esošā dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

1.

16 Lietā *Huawei/ZTE* (2015. gada 16. jūlija spriedums C-170/13, turpmāk tekstā – “Tiesas spriedums”) Tiesa jau ir nolēmusi, ka standartam būtiska patenta lietotājs, no kura tiek pieprasīta darbības izbeigšana, var sevi aizstāvēt ar tiesību aktos aizliegto vienošanos jomā paredzēto licences piešķiršanas obligātumu neatkarīgi no tā, vai viņš apstrīd patenta izmantošanu, un neņemot vērā to, ka viņš ir sācis lietot *SEP* jau pirms licences piešķiršanas.

2.

17 Šajā lietā ir jāpiemēro Tiesas principi situācijā, kuru raksturo fakts, ka *SEP* tehniskie aspekti jau pilnībā ir tikuši īstenoti iebūvējamās sastāvdaļās (pusvadītāju čipi, *NAD*, *TCU*), kas daudzpakāpju ķēdē tiek piegādāti galaprodukta (vieglā automašīna) izplatītājam, pret kuru ir vēsta *SEP* īpašnieka prasība par darbības izbeigšanu, un tāpēc rodas jautājums, vai un attiecīgā gadījumā ar kādiem nosacījumiem un tiesiskām sekām *SEP* īpašnieks ļaunprātīgi izmanto tā dominējošo stāvokli tirgū LESD 102. panta izpratnē, ja tas pret galaprodukta izplatītāju ceļ prasību par darbības izbeigšanu patenttiesību pārkāpuma dēļ, pirms tam neizpildot tā patenta izmantotāju piegādātāju vēlmi saņemt licenci. Par to ir lēmuma rezolutīvās daļas II A daļā formulētie jautājumi.

18 Iesniedzējtiesa saistībā ar uzdotajiem jautājumiem pauž turpinājumā izklāstīto [oriģ. 11. lpp.] viedokli.

a)

19 Ņemot vērā faktu, ka *FRAND* apliecinājumā, neņemot vērā subjekta, kas vēlas saņemt licenci, pausto vēlmi, nav ietverti ierobežojoši nosacījumi, tas noteic *SEP* īpašniekam pienākumu piešķirt katram subjektam licenci saskaņā ar *FRAND* nosacījumiem. Šajā ziņā, piešķirot licenci, nav jānodrošina tikai kaut kāda piekļuve standartizētam tirgum, bet gan ir jānodrošina subjektam, kas vēlas saņemt licenci, piedalīšanās saistībā ar standartizēto tehniku tādā apmērā, ka tam

tiek nodrošināta iespēja brīvi konkurēt visos produktu tirgos, kuros tas piedalās tagad un piedalīsies nākotnē.

- 20 Sabiedrības interesēs ir brīvas konkurences saglabāšana gan tirgū, kas jau ir novājināts, atzīstot tiesības par standartam būtiskām, gan citos tirgos, kurus, iespējams, skar tiesību izmantošana un/vai kuri vēl attīstās. Izvēloties subjektu, kuram *SEP* īpašnieks piedāvā licenci uz savu *SEP* produktu, tiek izlemts, kas var konkurēt tehnoloģiju tirgu lejupejos produktu tirgos. Tāpēc *SEP* īpašnieka licencēšanas prakse ir būtisks faktors saistībā ar to, kurā līmenī ražošanas ķēdē var tikt radīts brīvais tirgus saskaņā ar konkurences noteikumiem. To parāda šīs lietas fakti. Ar savu neierobežotu prasītājas *SEP* licenci piegādātāji, kuri lūdz piešķirt licenci, var patstāvīgi un no juridiskā viedokļa droši turpināt attīstīt, ražot un izplatīt jebkuram automobiļu ražotājam *TCU* un nepieciešamās sastāvdaļas. Tikai ar to piegādātāji var saistībā ar lietošanas iespējām līdzās automobiļu nozarei arī attīstīt patentēto tehnoloģiju un atklāt jaunus tirgus. Turpretim, ja tiem ir tikai ierobežotas no automobiļu ražotājiem atvasinātas tiesības, tas būtiski ierobežo *TCU* un to sastāvdaļu izpēti, attīstību un izplatību. Tas tāpēc, ka ar atvasinātām tiesībām piegādātāji var ražot *TCU* un to sastāvdaļas tikai saskaņā ar trešo personu norādēm un pārdot līgumā paredzētajiem pircējiem. Patstāvīga, no attiecīgā pircēja neatkarīga piedalīšanās tirgū tiem būtu liegta, kas nozīmētu nepamatotu to saimnieciskās darbības ierobežošanu. [orig. 12. lpp.]
- 21 Pret pašu piegādātāju pilnvērtīgām tiesībām uz licenci nevar iebilst, norādot, ka arī tad vēl pastāv nepieciešamība *SEP* īpašniekam piešķirt citiem ražotājiem pašiem savas licences. Ir gan tiesa, ka arī neierobežota licencēšana nenozīmē izsmelšanu ārpus ES un paņēmiena prasījumu izsmelšanu, un izsmelšana nav konstatējama arī tad, ja prasījumā ir saskatāmas tādas ierīces pazīmes, kas vēl nav konstatējamās saistībā ar licencēto piegādātāju izplatītajām sastāvdaļām.
- 22 Taču ir jāņem vērā, ka pēc konkrētā *SEP* īpašnieka paļāvību radoša solījuma ir jānotiek licencēšanai saskaņā ar *FRAND* nosacījumiem. Tas nozīmē, ka licencēšanas līgumā tiek paredzēti noteikumi, kas licences izmantošanas gadījumā nozīmē tiesību uz patenta izsmelšanu. *FRAND* apliecinājuma mērķis ir dot iespēju katram piedalīties ar godīgiem un nediskriminējošiem nosacījumiem standartizētās tehnoloģijas ekonomiskajā izmantošanā produktu tirgū. Ja tehniskā standarta izmantošana notiek arī ārpus ES vai, piemēram, ir skarti paņēmiena prasījumi, arī *SEP* īpašnieka *FRAND* apsolvījumam ir jābūt saskaņotam, katram interesantam nodrošinot licencēšanas prasījumu, kas ģeogrāfiski ir neierobežots un/vai aptver paņēmiena prasījumu izsmelšanu. Attiecīgi starpproduktu, attiecībā uz kuriem ir jāsaņem patents, ražotājs var pieprasīt no katra *SEP* īpašnieka *FRAND* licenci, kas tam ļauj neierobežoti izplatīt tā izstrādājumus un kas līdz ar to katru izgudrojuma lietotāju vēlākā izmantošanas stadijā atbrīvo no vajadzības vērsties ar licences lūgumu pie *SEP* īpašnieka (*Kühnen*, GRUR 2019, 665., 670. un 671. lpp.).
- 23 Tāpēc no izsmelšanas principa izrietošos ierobežojumus materiāltiesiskā un teritoriālā ziņā var novērst tādējādi, ka licences līgumā tiek ietverti noteikumi,

kuru sekas ir visaptveroša izsmelšana neatkarīgi no teritorijas un arī saistībā ar iespējamiem paņēmiena prasījumiem. Lietderīga, piemēram, var būt ierobežotu apakšlicencēšanas tiesību piešķiršana līgumā. Tāpēc, ņemot vērā faktu, ka licencētie *TCU* un *NAD* tieši ir paredzēti mobilo telefonsakaru savienojuma izveidošanai atbilstoši 2G, 3G un 4G standartam, no *SEP* īpašnieka ir sagaidāma licencēšana, kas šo noteikumiem atbilstošo lietošanu padara iespējamu gan piegādātājiem, gan **[oriģ. 13. lpp.]** to pircējiem.

- 24 Tas tā ir vēl jo vairāk, ja tiek ņemtas vērā nozarē, kurā tiek gūts labums no izmantošanas ķēdes, ievērotās paražas. Automobiļu industrijā spēkā esošā prakse ir tāda, ka automobiļu ražotāji no piegādātājiem to produktus saņem neapgrūtinātus ar trešo personu tiesībām. Tādējādi tiek ņemts vērā fakts, ka katrā stadijā, lai nodrošinātu atbilstību tiesību normām, atbildība ir par tehnisko risinājumu, kurš tajā ir ticis izstrādāts un tāpēc tajā vislabāk ir zināms. Tā kā automobilī ir iebūvētas līdz 30 000 sastāvdaļu, automobiļu ražotājam būtu ļoti laikietilpīgi pārbaudīt, vai uz tā transportlīdzekļos iebūvētajiem trešās personas piegādātajiem tehniskajiem risinājumiem pastāv trešo personu blakustiesības. Problēmu kļūst jo vairāk, jo sarežģītāka ir piegādātā detaļa un jo attiecīgā tehnika ir mazāk saistīta ar faktisko automobiļu ražotāja darbības jomu, kā tas ir šajā gadījumā aplūkoto *TCU* un *NAD* gadījumā. Piegādātājs, kas no stadijām veidotajā piegādes ķēdē izšķiras par konkrētu tehnisku risinājumu, vislabāk var pārbaudīt, vai ar šo risinājumu tiek pārkāptas trešo personu blakustiesības. Ir jāņem vērā arī tas, ka piegādātāji iegulda būtiskus līdzekļus jaunu izgudrojumu izpētē un attīstībā un šajā ziņā savā darbībā ir neatkarīgi no galaprodukta pircējiem, un saistībā ar šo darbību tiem ir nepieciešama ekonomiska un juridiska rīcības brīvība, kas var tikt nodrošināta tikai ar tiem piešķirtu neierobežotu licenci.
- 25 Pret prioritāras piegādātāju licencēšanas pienākumu neliecina arī efektivitātes apsvērumi. Principā gan ir atzīts, ka efektivitātes priekšrocības būtībā ir piemērotas, lai pamatotu uzņēmuma ar dominējošo stāvokli tirgū pret konkurenci vērstu rīcību. Par efektivitātes priekšrocībām šajā ziņā ir jāuzskata tehniski uzlabojumi kvalitātes uzlabošanai un izmaksu samazināšana saistībā ar ražošanu vai izplatīšanu kā nepieciešama rīcība (skat. Komisijas 2017. gada 29. novembra paziņojumu par standartam būtiskiem patentiem piemērojamām ES pieejām, COM(2017)). Šajā ziņā ar efektivitātes priekšrocībām ir jālīdzsvaro iespējamās negatīvās sekas skartajos tirgos, un ar rīcību nedrīkst likvidēt efektīvu konkurenci. To šajā lietā nevar konstatēt. To, ka prasītājam ir vieglāk piešķirt licenci, jo tā galaproduktu ražotājus var identificēt vieglāk nekā tās piegādātājus, nevar apgalvot jau faktu dēļ, jo piegādātāju skaits **[oriģ. 14. lpp.]** ir daudz mazāks par automobiļu ražotāju skaitu. Ņemot vērā efektivitāti, iespējama būtu tikai *Baseband-Chip* ražotāju licencēšana, kuru ražotāji visā pasaulē nav vairāk par 10. Neņemot vērā minēto, iespējama licencēšanas atvieglošana nav uzskatāma par attaisnojamu efektivitātes priekšrocību iepriekš izklāstītajā izpratnē.
- 26 Transakciju izmaksu apmērs un dubultas samaksas risks, noslēdzot vairākus licences līgumus par vienu un to pašu licences priekšmetu, tāpat nav pretrunā

piegādātāju prioritāras licencēšanas pienākumam. Abas problēmas var tikt droši novērstas ar līgumu palīdzību.

- 27 Tāpēc *SEP* īpašnieka interese noteikt konkrētu licencēšanas programmu nevar tikt īstenota, neņemot vērā *SEP* īpašnieka pienākumus aizliegto vienošanos jomā. No minētā izriet, ka, lai gan *SEP* īpašnieks dod priekšroku aicināt saņemt licenci konkrēta produkta galaražotājus, tas nevar ignorēt vai noraidīt piegādātāja likumīgos licences pieprasījumus/piedāvājumus. Ja katrai ieinteresētai trešai personai ir jānodrošina licence saskaņā ar *FRAND* nosacījumiem, minētais attiecas arī uz piegādātājiem, kuriem ir nepieciešama licence to uzņēmējdarbībā. Turklāt nevar arī konstatēt attiecīgu prasītāja licencēšanas programmu, ar kuru ir tikuši licencēti galaproduktu ražotāji. Prasītāja pagātnē ir noslēgusi līgumu ar automobiļu ražotāju, kas šobrīd vairs neeksistē. Turklāt eksistē ar šajā lietā aplūkoto 4G patenta portfeli nesaistīts licences līgums ar personu, kas ir iestājusies lietā, *Sierra* un vēl vienu automobiļu ražotāju. Patentu kopfonds *Avanci*, kura dalībniece ir prasītāja, līdz šim licences līgumus ir noslēgusi ar trim automobiļu ražotājiem un izvairās licencēt piegādātājus. Turpretim *Sharp*, kas arī ir *Avanci* kopfonda daļa, nesēn ir noslēdzis neierobežotu licences līgumu ar *Tier2* piegādātāju *Huawei* [..]. Pēc tam arī atbildētāja noslēdza licences līgumu ar *Sharp*. Citi *Avanci* kopfonda dalībnieki risina sarunas par licences līgumu noslēgšanu ar vairākiem *Tier1* un *Tier2* piegādātājiem.
- 28 Pienākums licencēt piegādātāju, kas lūdz licences piešķiršanu, nenozīmē **[oriģ. 15. lpp.]** nelabvēlīgākas situācijas radīšanu *SEP* īpašniekam, atlīdzinot to par izgudrojuma izmantošanu. Tas tāpēc, ka licences maksa nav atkarīga no peļņas, kuru attiecīgais licences ņēmējs faktiski iegūst ar licencēto izgudrojumu, bet gan nozīme ir tikai peļņai, kuru pēc pušu viedokļa, šķiet, var iegūt, izmantojot izgudrojumu. Šajā ziņā – neatkarīgi no stadijas, kurā notiek licencēšana, – *SEP* īpašniekam ar *FRAND* licences starpniecību ir jāļauj samērīgi piedalīties tādas peļņas sadalē, kas tiek iegūta uz darba dalīšanu balstītās izmantošanas ķēdes beigās, pārdodot patentējamo galaproduktu. Minētais nozīmē, ka *SEP* īpašnieka pienākuma licencēt piegādātāju arī jau augšupējā izmantošanas stadijā gadījumā ir jāpiešķir licence, kas atbilst *SEP* ekonomiskajai vērtībai. Tātad ražotājam ir jāpiekrīt licencei, kuru *SEP* īpašnieks bez ļaunprātīgas izmantošanas pretējā gadījumā varētu pieprasīt no galaprodukta izplatītāja. Šajā ziņā vadīšanās no trešo personu izmantošanas ieguvumiem var būt pretrunā licences piešķiršanai. Tomēr licences piešķiršanu raksturo tas, ka patenta īpašnieka brīva izvēle ir tas, kurā izgudrojuma izmantošanas stadijā tas piešķir lietošanas tiesības. Šādā situācijā *SEP* īpašnieks neatrodas, jo viņa juridiskais pienākums ir piešķirt licenci katram subjektam, kas vēlas to saņemt. Tomēr šī pienākuma sekas nevar būt tādas, ka viņš tiek izslēgts no peļņas sadales saistībā ar izgudrojuma izmantošanu pēdējā vērtības radīšanas stadijā vai attiecīgi tā dalība tiek pārmērīgi apgrūtināta (*Kühnen*, GRUR 2019, 665., 670. un 671. lpp.).
- 29 Katra piegādātāja tiesības pieprasīt sev piešķirt neierobežotu *FRAND* licenci, ņemot vērā minēto, ir principā konstatējamas vienmēr un bez nosacījumiem, kas nozīmē, ka līgums piešķirt *FRAND* licenci ir pieļaujamas tiesību īstenošanas akts,

kas *SEP* īpašnieka atteikšanās gadījumā ietver dominējoša stāvokļa tirgū ļaunprātīgu izmantošanu, uz kuru var atsaukties gan tāds patenttiesību pārkāpējs izmantošanas ķēdes beigās, pret kuru ir celta prasība, gan licences piešķiršanu lūdzošie piegādātāji.

b)

- 30 Ja šāda ļaunprātīga izmantošana nepastāvētu un tāpēc prasītāja šajā gadījumā pamatoti ceļ prasību tiesā pret atbildētāju, rodas citi lēmuma pieņemšanā nozīmīgi jautājumi.
- 31 Saskaņā ar Tiesas judikatūru lietā *Huawei/ZTE* [oriģ. 16. lpp.] *SEP* īpašniekam, pirms tas īsteno prasījumu par darbības izbeigšanu vai atsaukšanu, pirmkārt, ir jābrīdina apgalvotais patenttiesību pārkāpējs par tam pārmesto patenta pārkāpumu (Tiesas sprieduma principi un 61. punkts). Pēc šīs norādes par pārkāpumu patenta lietotājam otrajā posmā ir jālūdz piešķirt licenci. Ja tas notiek, *SEP* īpašniekam ir pienākums iesniegt tam konkrētu un rakstisku *SEP* licences piedāvājumu ar taisnīgiem, saprātīgiem un nediskriminējošiem nosacījumiem, konkretizējot tostarp maksājamās licences maksas aprēķināšanas kārtību (Tiesas sprieduma 63. punkts). Ceturtajā posmā patenttiesību pārkāpējam uz šo piedāvājumu ir jāatbild labticīgi, nepieņemot novilcināšanas taktiku (Tiesas sprieduma 65. punkts). Ja patenttiesību pārkāpējs nepieņem *SEP* īpašnieka piedāvājumu, tam īsā laikā ir jāiesniedz konkrēts, *FRAND* nosacījumiem atbilstošs licences pretpiedāvājums (Tiesas sprieduma 66. punkts). Ja *SEP* īpašnieks noraida šo pretpiedāvājumu, patenttiesību pārkāpējam ar šo brīdi ir jānorēķinās par *SEP* lietošanu un saistībā ar licences maksas samaksu ir jāiesniedz nodrošinājums, kas attiecas arī uz lietošanu pagātnē (Tiesas sprieduma 67. punkts).
- 32 Ar minēto Tiesa paskaidro, ka aprakstītie soļi – norāde uz tiesību pārkāpumu, lūgums piešķirt licenci un *FRAND* atbilstoša licences piedāvājuma izteikšana – ir jāveic pirms prasības par darbības izbeigšanu celšanas tiesā. Tāpēc rodas jautājums – uz kuru Vācijas judikatūrā lielākoties tiek atbildēts apstiprinoši – par to, vai minētās darbības var tikt veiktas vēlāk lietas izskatīšanas laikā. Šiem jautājumiem šajā lietā ir nozīme, ņemot vērā, ka prasītāja *Tier1* tikai ilgi pēc prasības celšanas ir izteikusi vairākus līgumu piedāvājumus piegādātājiem. Šajā ziņā palātai ir zināms, ka līgumu piedāvājumi attiecās nevis uz pašu atbildētāju, bet gan personām, kas ir iestājušās lietā tās prasījumu atbalstam. Tomēr darbības izbeigšanas prasības izpilde iedarbojas uz personām, kas ir iestājušās lietā, tāpat kā attiecībā uz atbildētāju: tie vairs nevar izplatīt to produktus. Ja atbildētāja vairs nevar izplatīt automobiļus, arī piegādātāji vairs nevar pārdot to produktus atbildētājam. Šajā ziņā nevar būt nozīmes tam, vai *Huawei/ZTE* paredzētie soļi netika veikti attiecībā pret atbildētāju vai personām, kas ir iestājušās lietā.
- 33 Palātas ieskatā darbību veikšana vēlāk tiesvedības laikā principā ir iespējama, kas attiecībā uz *FRAND* atbilstošu licences piedāvājumu [oriģ. 17. lpp.] ir jāpamato sīkāk. Jautājums, vai licences piedāvājums konkrētajā gadījumā ir *FRAND* (ko

palāta saprot izmantošanas un diskriminācijas brīvības izpratnē atbilstoši LESD 102. pantam), bieži ir saistīts ar grūtiem un gandrīz neatrisinātiem vērtējuma jautājumiem, kuru pārbaudi tiesā lietas dalībnieki praktiski nekad nevar paredzēt. Nevainojot *SEP* īpašnieku, bieži tikai lietas gaitā var atbildēt uz jautājumu, vai un kāpēc līdzšinējais piedāvājums nav pietiekams. Ja *SEP* īpašnieks ir gatavs to novērst, attiecīgai diskusijai loģiski ir jānorisinās tiesvedības laikā. Līdzīgs secinājums ir jāizdara, ja patenta īpašnieks ir izpildījis tā pirmstiesas pienākumu norādīt uz tiesību pārkāpumu un pēc samērīga patenttiesību pārkāpējam piešķirtā paskaidrojumu iesniegšanas termiņa nogaidīšanas, nesaņemot atbildi, ir cēlis prasību. Ja patenttiesību pārkāpējs pēc tam tiesvedības laikā paziņo par gatavību saņemt licenci un ja iespēja veikt darbības vēlāk tiktu noraidīta, minētā sekas būtu tādas, ka tiesai būtu jānosprīž, ka tam ir jāizbeidz darbība, kas nozīmētu, ka patenttiesību pārkāpējam (pastāvot izpildāma darbības izbeigšanas dokumenta sprieduma spiedienam) praktiski vairs nebūtu iespējamās *FRAND* sarunas ar *SEP* īpašnieku.

- 34 Šajā lietā lēmuma pieņemšanā nozīme ir arī tam, kādas prasības ir jāizvirza attiecībā uz licencēšanas lūgumu vai attiecīgi licences lūdzēja rīcību pēc tam, kad *SEP* īpašnieks ir norādījis uz tiesību pārkāpumu. Palāta pauž viedokli, ka licencēšanas lūgumam nav jāizvirza pārāk augstas prasības. Licencēšanas lūgums var tikt izteikts kā vispārīgi, tā bez formas un tāpēc arī konkludenti, un pretējai pusei no attiecīgās rīcības ir jāspēj viennozīmīgi secināt vēlme saņemt licenci. Skaidrojums par licences saturu nav nepieciešams; tieši pretēji, tam var būt nelabvēlīgas sekas, ja skaidrojums rada *SEP* īpašniekam priekšstatu, ka licence var tikt saņemta tikai ar konkrētiem nosacījumiem, kas nav *FRAND* un kuriem *SEP* īpašniekam tāpēc nav jāpiekrīt. Tam, vai galu galā licences lūdzējs ir uzskatāms par tādu, kurš to vēlas saņemt, nav nozīmes, vērtējot licencēšanas lūguma esamību tā paušanas brīdī. Tieši pretēji, tālākā licences lūdzēja rīcība ir jāvērtē tikai brīdī, kad tiek vērtēts *SEP* īpašnieka piedāvājums pēc tam, kad tas ir ticis izteikts.
- 35 Saskaņā ar vienu no doktrīnā paustajiem viedokļiem (*Kühnen, Handbuch der Patentverletzung*, 13. izdevums, E nodaļa, 393. un 394. punkts) patenttiesību pārkāpēja pieprasītajam lūgumam piešķirt licenci vienīgi ir jānodrošina, ka **[oriģ. 18. lpp.]** *SEP* īpašnieks pieliek pūles izteikt pamatotu *FRAND* licences piedāvājumu tikai gadījumā, ja patenttiesību pārkāpējs to ir lūdzis. Skaidrojums par licences saturu nav jāsniedz. Tam var būt negatīvas sekas tikai tad, ja ar to patenta īpašniekam, saprātīgi vērtējot, ir jārada iespaids, ka gatavība saņemt licenci, neņemot vērā mutvārdos izteiktu lūgumu, pastāv *galīgi un nemainīgi* tikai saskaņā ar konkrētiem nosacījumiem, par kuriem nevar notikt sarunas, kuri *acīmredzami* nav *FRAND* un kuriem tāpēc blakustiesību īpašniekam *acīmredzami* nav jāpiekrīt. Šādos apstākļos mutvārdos izteikts lūgums piešķirt licenci patiesībā ietver nopietnu un galīgu nevēlēšanos noslēgt vienošanos par lietošanu saskaņā ar *FRAND* nosacījumiem, un tāpēc jebkāds patenta īpašnieka *FRAND* licences piedāvājums jau sākotnēji (jo tas būtu veltīgs) ir lieks.

- 36 Tā kā šajā brīdī vēl nav tikuši sīkāk formulēti licences nosacījumi, jo uz tiem *SEP* īpašniekam ir jānorāda tikai nākamajā solī, izsakot savu licences piedāvājumu, pieņemumam, ka patenttiesību pārkāpējs gan izsaka mutvārdos lūgumu saņemt licenci, taču faktiski vispār nav gatavs saņemt licenci, ir jāizvirza stingri priekšnoteikumi. Proti, būtībā patenttiesību pārkāpējs, šādi rīkojoties, atsakās no tāda *SEP* īpašnieka izsakāma licences piedāvājuma nosūtīšanas, ko – kā vienmēr gadījumā, kad paskaidrojumu sniedzējs atsakās no labvēlīga tiesiskā stāvokļa, – labākajā gadījumā īpašos apstākļos var pieņemt. Atturēšanās ir nepieciešama it īpaši tad, ja apstākļi, uz kuriem ir jābalsta pieņemums par pretrunā izdarītajam paziņojumam patiesībā neesošu gatavību saņemt licenci, ir tādi, kuru pamatojums judikatūrā vēl nav ticis izskaidrots un saistībā ar kuriem tāpēc viedokļi principā var atšķirties.
- 37 Ja patenta īpašnieks izteikto lūgumu piešķirt licenci, arī ja tas minētajā izpratnē “nav bijis pietiekams”, ir faktiski izmantojis par iemeslu, lai patenttiesību pārkāpējam izteiktu licences piedāvājumu, lūgums piešķirt licenci ir sasniedzis savu mērķi, un – pēc tam parastā procedūrā – ir jāpārbauda, vai patenta īpašnieka licences piedāvājums atbilst viņa apsolutajiem un ievērojamiem *FRAND* nosacījumiem. Jautājums par patenttiesību pārkāpēja vēlēšanos saņemt licenci rodas pēc tam atkal tikai saistībā ar tā reakciju uz licences piedāvājumu: ja tas neatbilst *FRAND* nosacījumiem, licences saņemšanas vēlmei nav nozīmes. Turpretim, ja licences piedāvājums ir *FRAND*, [orig. 19. lpp.] patenttiesību pārkāpēja vēlmei saņemt licenci ir nozīme lēmuma pieņemšanā. Tās trūkst, ja (un tikai tad, ja) patenttiesību pārkāpējs *FRAND* atbilstošo patenta īpašnieka licences piedāvājumu noraida vai ja tas to nenoraida ar pretpiedāvājumu, kas atbilst *FRAND* prasībām. Tāpēc, ja patenta īpašnieks pēc tam, kad patenttiesību pārkāpējs ir izteicis vēlmi saņemt licenci, neizsaka *FRAND* licences piedāvājumu, tas – un tikai tas! – kritērijs vērtējumam, vai pamattiesību pārkāpējs vēlas saņemt licenci. Tas tāpēc, ka patenta īpašniekam ir jāizpilda paļāvību veidojošo *FRAND* solījumu, izsakot tieši šiem nosacījumiem atbilstošu licences piedāvājumu, savukārt patenttiesību pārkāpējam sava gatavība saņemt licenci ir jāpierāda tikai tādējādi, ka tas šādu piedāvājumu pieņem vai formulē citus *FRAND* nosacījumus.
- 38 Tātad ir jānošķir principā patenttiesību pārkāpēja (vispārīgā) gatavība saņemt *FRAND* licenci un tā vēlme pieņemt konkrētus licences nosacījumus, kas ir izrādījušies *FRAND* (konkrēta gatavība saņemt licenci). Lūguma saņemt licenci stadijā nozīme ir tikai vispārīgai vēlmei kļūt par licences ņēmēju un tā ir jāpārbauda. Turpretim tā konkrētā vēlme saņemt licenci ir jāvērtē tikai tad, kad patenta īpašnieka licences piedāvājums ir ticis atzīts par *FRAND*.
- 39 Tāpēc palāta nepiekrīt uzskatam (*LG München* [Minhenes apgabaltiesas] 2020. gada 10. septembra spriedums, 7 O 8818/19; *LG Mannheim* [Manheimas apgabaltiesas] 2020. gada 18. augusta spriedums, 2 O 34/19), ka, vērtējot patenttiesību pārkāpēja vēlmi noslēgt licences līgumu saskaņā ar *FRAND* nosacījumiem, ir jāņem vērā arī pretpiedāvājums un it īpaši tajā piedāvātā licences maksa kā kritērijs saistībā ar licences lūdzēja vēlmi saņemt licenci.

III

- 40 Palāta apzinās, ka tai nav pienākuma iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. panta trešajai daļai. Taču, izmantojot tās rīcības brīvību saskaņā ar LESD 267. panta otro daļu, palāta ir ņēmusi vērā it īpaši to, ka LESD 102. pants ļauj zinošam juristam izdarīt saprātīgi vienādi iespējamās interpretācijas un ka lēmuma pieņemšanā nozīmīgie jautājumi jau nav bijuši Tiesas interpretācijas pamatā, it īpaši ka uz tiem nav tikusi sniegta galīga atbilde spriedumā [orig. 20. lpp.] *Huawei/ZTE*.
- 41 Turklāt atbildei uz uzdotajiem jautājumiem ir ļoti liela nozīme. Eiropā un it īpaši Vācijā šobrīd tiek izskatīts liels skaits patenta pārkāpuma prasību, kas izriet no standartiem būtiskiem patentiem un kuru gadījumā aiz šķietamā patenttiesību pārkāpēja ir konstatējama viena vai vairākas sarežģītas vērtību radīšanas ķēdes, kuras veido liels skaits piegādātāju. Šobrīd ir strīdīgs jautājums par to, kādas tiesību aktos aizliegto vienošanos jomā izvirzītās prasības ir jāattiecina uz *SEP* īpašnieku šādos gadījumos, it īpaši kādā apmērā, vai, attiecīgi, kam tam ir jāpiešķir *FRAND* licences. Arī Eiropas Komisija pēc atbildētājas un dažu piegādātāju sūdzībām ir lūgusi un pieprasījusi informāciju no atbildētājas. Galīgu skaidrību var viest tikai Tiesas nolēmums. Tas, ka jautājumus par LESD 102. panta interpretāciju uzdod jau pirmās instances tiesa, nozīmē, ka Tiesa skaidrojumu sniegs ātri, kas ir visu lietas dalībnieku interesēs.

DARBA VĒRTĒJUMS